

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

1 (12)

Sisällysluettelo

■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot	1
■ Vakuutusmaksutulo	1
■ Luottotappiot	2
■ Korvaukset	3
■ Liikekulut	5
■ Vastuovelka	5
■ Ammattitaudit	10
■ Tilastolähteet	12

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot

Seuraavassa esitetään tilastoja vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista tiedoista. Tarkastelussa ovat mukana vain suomalaiset vakuutusyhtiöt lukuun ottamatta vakuutusmaksutulon tarkastelua, jossa ovat mukana myös Suomessa toimivan sivuliikkeen¹ maksutulotilastot. Tilastot on esitetty bruttoluvuista, siis luvuista ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä.

Kuvioiden ja taulukoiden otsikoissa on kerrottu, miltä Exceltiedoston ”taulukko, lakisääteinen tapaturmavakuutus 2005–2014” -välilehdeltä esitetty tieto on saatavilla numeerisessa muodossa.

¹ Sivuliikkeen maksutulotilastot koskevat Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliikkeen tietoja vuosilta 2008-2013

Vakuutusmaksutulo

Vakuutuksenottajilta veloitettu vakuutusmaksu sisältää eriä, joita ei lueta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiseen maksutuloon. Tällaisia eriä ovat luottotappiot, työsuojelumaksu sekä jakojärjestelmämaksu. Näistä siirtotuloksi luokiteltavia eriä ovat työsuojelumaksu ja jakojärjestelmämaksu, sillä vakuutusyhtiön tulee tilittää nämä maksut edelleen Työsuojelurahastolle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle.

Taulukossa 1 ja kuviossa 1 esitetään vakuutuksenottajilta kerätyn maksun muodostuminen. Siirtotulojen osuus koko maksusta on viime vuosina ollut noin 16 prosenttia.

Tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo muodostuu pakollisista työajan taulustomaksuvakuutuksista (eli

Taulukko 1. Vakuutusmaksun muodostuminen

Miljoonaa euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vakuutusmaksutulo	539,0	571,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4	619,4	617,7	588,9
Jakojärjestelmä	102,0	94,9	96,7	94,7	92,2	105,2	120,9	111,2	95,9	108,3
Luottotappiot	3,9	3,6	4,3	4,0	7,4	6,3	6,6	7,9	8,3	7,5
Työsuojelumaksu	10,1	10,3	10,5	10,3	9,7	9,6	10,7	10,9	10,5	10,0
Yhteensä	654,9	680,1	696,9	695,3	664,0	658,8	722,5	749,4	732,3	714,7

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

2 (12)

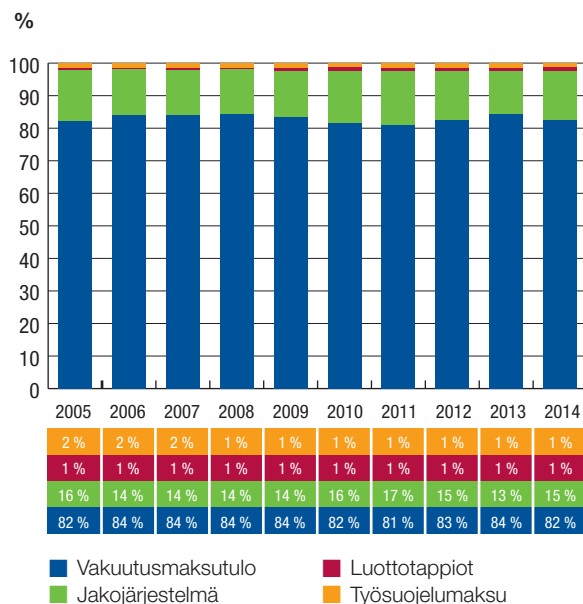
yleensä pienten yritysten vakuutukset), pakollisista työajan erikoismaksuvakuutuksista (suurten yritysten vakuutukset), tapaturmavakuutuslain 57 § 1 momentin mukaisista vapaaehtoisista työajan vakuutuksista ja 57§ 2 sekä 3 momentin mukaisista vapaaajan vakuutuksista. Seuraavassa taulukossa ja kuvioissa 2–3 on esitetty vakuutusmaksutulon jakauma sekä vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin. Kuvioissa esitetty vakuutusmaksutulo sisältää jakojärjestelmämaksut vuoteen 2006 asti.

Luottotappiot

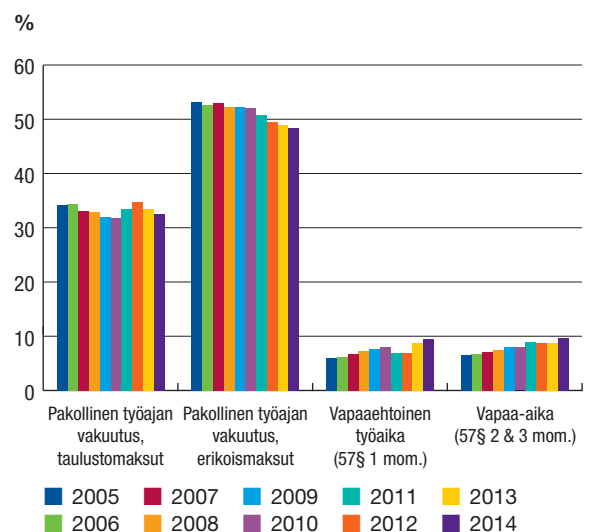
Lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajalle pakollinen vakuutus. Lisäksi lain mukaan vakuutusyhtiö ei voi kieltäytyä antamasta tai pitämästä voimassa siltä haettua vakuutusta. Tämän vuoksi on tärkeää seurata myös luottotappioiden määrän kehitystä. Työnantajien taloudelliset vaikeudet näkyvät yleensä luottotappioiden lisääntymisenä.

Kuviossa 4 esitetään luottotappioiden kehitys tarkastelujaksolla vakuutustyypeittäin.

Kuvio 1. Vakuutusmaksun muodostuminen

Kuvio 2. Vakuutusmaksutulon jakauma

Taulukko 2. Vakuutusmaksutulon muodostuminen vakuutustyypeittäin

Miljoonaa euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut	219,0	229,1	194,1	192,8	177,8	171,4	195,9	215,3	207,6	191,3
Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut	341,4	350,5	310,5	306,5	289,8	280,3	296,4	306,1	302,1	285,4
Vapaaehtoinen työaika (57§ 1 mom.)	38,4	41,4	39,1	42,8	42,1	43,5	40,2	43,2	53,9	55,5
Vapaa-aika (57§ 2 & 3 mom.)	42,2	45,1	41,6	44,1	44,9	42,6	51,8	54,7	54,1	56,7
Yhteensä	641,0	666,2	585,3	586,3	554,7	537,7	584,4	619,4	617,7	588,9

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

3 (12)

Korvaukset

Korvaukset on jaettu ohimeneviin², pysyviin ja muihin korvauksiin. Ohimenevät korvaukset muodostuvat lähes kokonaan päiväraha ja sairaanhoitokorvauksista. Pysyvistä korvauksista merkittävimmän osan muodostavat lopullisesti vahvistetut ja väliaikaiset työkyvyttömyyseläkkeet. Muut korvaukset³ koostuvat lähinnä indeksikorvauksista, jotka rahoitetaan vuosittain erillisen jakojärjestelmän kautta.

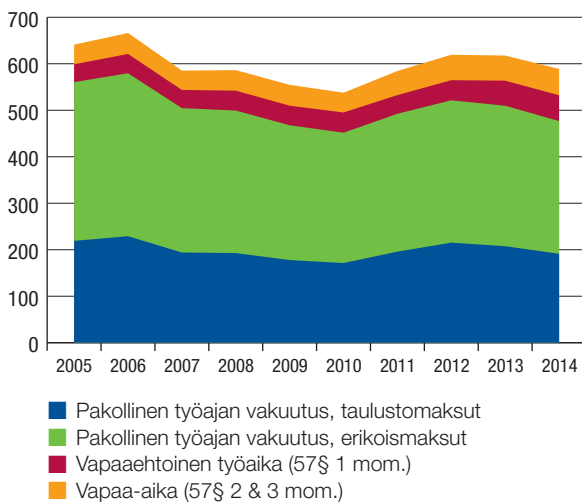
Kuvioissa 5 ja 6 on esitetty maksetut bruttovahinkokorvaukset sekä bruttovahinkokorvausten jakauma.

Kuvioissa 7 ja 8 esitetään ohimenevien ja pysyvien bruttovahinkokorvausten jakaumat.

Tilinpäätöksen mukaisiin maksettuihin korvauksiin sisältyy myös korvaustoiminnan hoitokuluja. Tällaisia ovat mm. vahingon, eläkehakemuksen ym. vakuutustapahtuman rekisteröinti ja käsittely sekä korvaus/eläkepäätöksen laatiminen ja

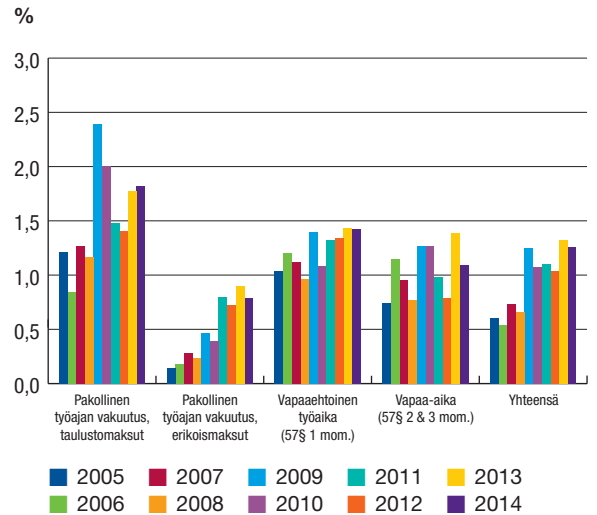
Kuvio 3. Vakuutusmaksutulo

Miljoonaa euroa

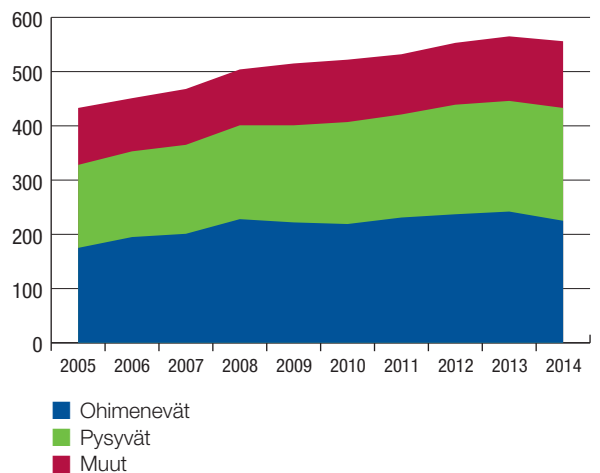
- Ohimeneviä korvauksia ovat tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukainen päiväraha, mainitun lain 17 a §:n mukainen, sairaanhoitoon sisältyvän fyysikaalisen hoidon aikainen ansionmenetykskorvaus sekä mainitun lain 14 §:n 3 ja 4 momentissa, 15 §:ssä, 20 §:n 3 momentissa, 41 §:n 5 momentissa, 46 §:n 3 momentissa ja 65 a §:ssä tarkoitetut korvaukset. Lisäksi ohimeneviin korvauksiin luetaan oikeudenkäyntikulut.
- Muut korvaukset ovat jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia, pooli-korvauksia tai korvauksia joita ei voida luokitella ohimeneviksi tai pysyviksi korvauksiksi

Kuvio 4. Luottotappiot prosentteina vakuutusmaksutulosta (VJ012)

Kuvio 5. Maksetut bruttovahinkokorvaukset (VJ013)

Miljoonaa euroa

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

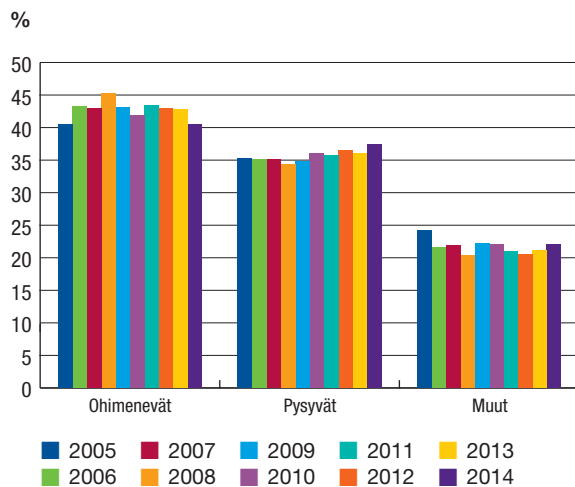
4 (12)

maksaminen. Korvaustoiminnan kuluihin sisällytetään myös osuudet Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista

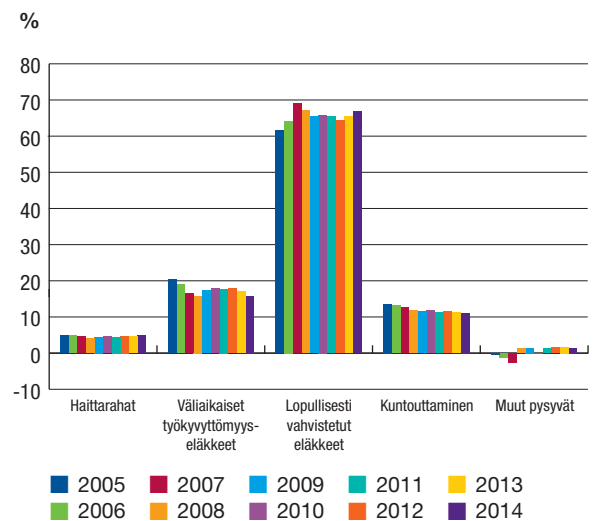
sekä tapaturmaasioiden muutoksenhakulautakunnan ja tapaturmaasioiden korvauslautakunnan kuluista.

Vakuutusyhtiöiden korvaustoiminnan hoitokuluista omien kulujen osuus oli 93 prosenttia.

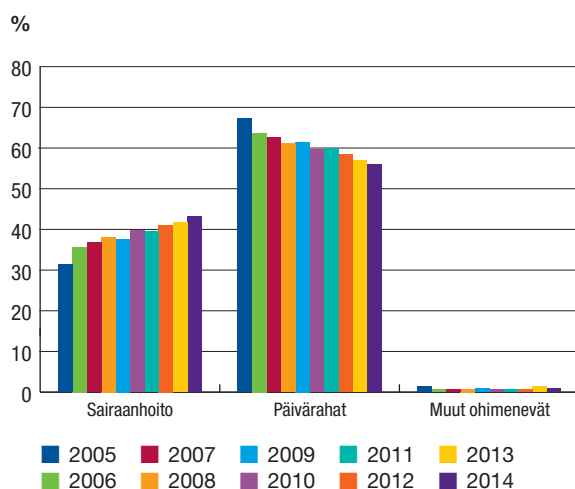
Kuvio 6. Bruttovahinkokorvausten jakauma (VJ013)

Kuvio 8. Pysyvien bruttovahinkokorvausten jakauma (VJ013)

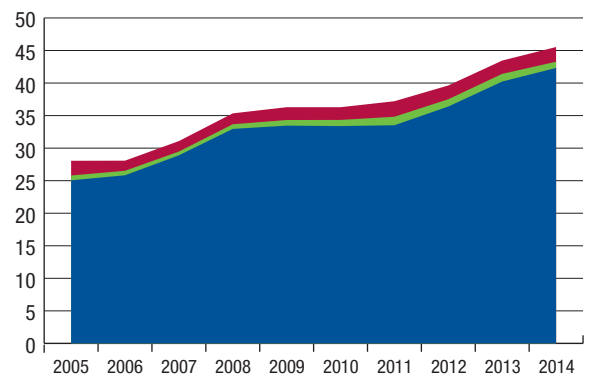

Kuvio 7. Ohimenevien bruttovahinkokorvausten jakauma (VJ013)

Kuvio 9. Korvaustoiminnan hoitokulut (VJ013)

Miljoonaa euroa

- Maksetut vahinkojen selvittelykulut
- Osuus TVL:n tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista
- Osuus tapaturmalautakunnan ja tapaturma-asiain korvauslautakunnan kuluista

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

5 (12)

Liikekulut

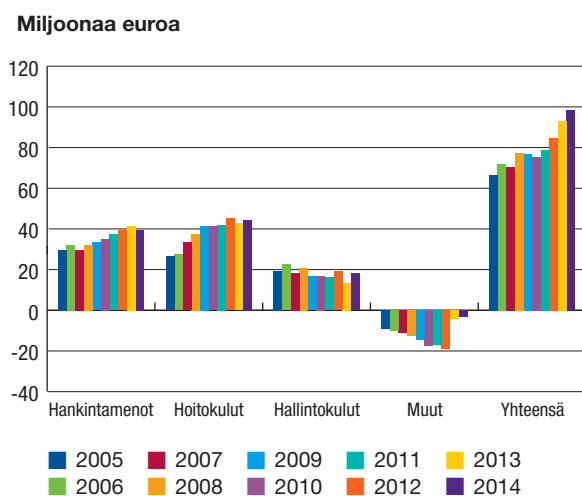
Liikekulujen kohdistaminen lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen ja allokointi eri toimintoihin perustuu yhtiöiden sisäiseen laskentaan. Kohdistusperiaatteet voivat sen vuoksi vaihdella yhtiöiden ja vuosien välillä.

Liikekulusta merkittävimpiä ovat vakuutusten hankinnasta ja hoitamisesta aiheutuvat välilliset ja välittömät kustannukset. Kuviossa 10 esitetään liikekulut eriteltynä hankintamenoihin, hoitokuluihin, hallintokuluihin ja muihin liikekuluihin.

Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat yhtiöt ovat keränneet omien vakuutusmaksujensa yhteydessä myös työttömyys ja ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksuja, jotka on tilitetty eteenpäin Työttömyysvakuutusrahastolle ja Henkivakuutusosakeyhtiö Retrolle. Tästä työstä vakuutusyhtiöille on maksettu hoitopalkkioita, jotka ovat pienentäneet liikekuluja. Nämä erät sisältyvät kuviossa esitettyihin muihin liikekuluihin.

Vuoden 2013 alussa työttömyysvakuutusmaksujen perintä siirtyi Työttömyysvakuutusrahastolle, mikä nähdään kuviossa negatiivisten muiden liikekulujen selvänä vähenemisenä. Vakuutusyhtiöt hoitavat kuitenkin vielä vuotta 2012 ja sitä aikaisempia vuosia koskevat työttömyysvakuutusmaksuasiat. Myös ryhmähenkivakuutuksen maksut peritään edelleen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen laskutuksen yhteydessä.

Kuvio 10. Liikekulut (VJ012b)

Vastuuvelka

Vakuutusyhtiön vastuuvelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta, korvausvastuusta ja tasoitusmäärästä. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vastuuvelasta 98 % on korvausvastuuta.

Korvausvastuun muodostuminen

Kuviossa 11 esitetään bruttokorvausvastuun jakautuminen erityyppisiin vastuisiin.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana bruttokorvausvastuun jakaumassa ei ole tapahtunut suurempia muutoksia. Merkittävä osa, yli 70 prosenttia, varsinaisesta bruttokorvausvastuusta liittyy pitkäaikaisiin eläkeluotoihin vastuisiin. Jakojärjestelmästä maksettavat korvaukset, kuten indeksikorotukset, eivät sisälly vakuutusyhtiön tulevia korvauksia varten varattuun varsinaiseen korvausvastuuseen.⁴

Korvausvastuun sattumisvuositainen jakauma

Korvausvastuu muodostuu varauksista, jotka liittyvät useana eri sattumisvuonna tapahtuneisiin tai ilmenneisiin vahinkoihin. Kuvioissa 12–15 esitetään tarkasteltavien kymmenen tilivuoden osalta korvausvastuun muodostuminen eri sattumisvuosina aiheutuneista vahingoista. Koska korvausvastuun jakautuminen sattumisvuosiin kuitenkin riippuu voimakkaasti korvaustyyppistä, niin kuviot esitetään erikseen kolmesta merkittävimmästä korvaustyyppistä:

1. vahvistetut eläkkeet, haittarahat ja lisät
2. keskeneräiset eläkkeet, haittarahat ja lisät
3. varaukset muille tunnetuille tai tuntemattomille vahingoille (lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausta)

Jakauma annetaan myös näiden luokkien yhteenlasketuista luvuista.

Korvausvastuusta suurin osa eli noin 61 prosenttia muodostui vahvistetuista eläkkeistä, haittarahoista ja lisistä.

⁴ Vuodesta 2008 alkaen TVL:lle aiheutuvat korvauskustannukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla. Näin ollen vakuutusyhtiöiden taseessa ei ole korvausvastuuta näitä kustannuksia varten vuodesta 2008 lähtien. Vuodesta 2012 alkaen myöskään kuluja, jotka on korvattu epäiltäessä sellaista ammattitautilain (1343/1988) mukaan korvattavaa ammattitautia, jonka ilmetessä on kulunut vähintään viisi vuotta viimeisestä mahdollisesta altistuksesta, tai tapaturmavakuutuslain tarkoittamasta suurvahingosta aiheutuvia korvauksia ei kirjata korvausvastuuseen.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

6 (12)

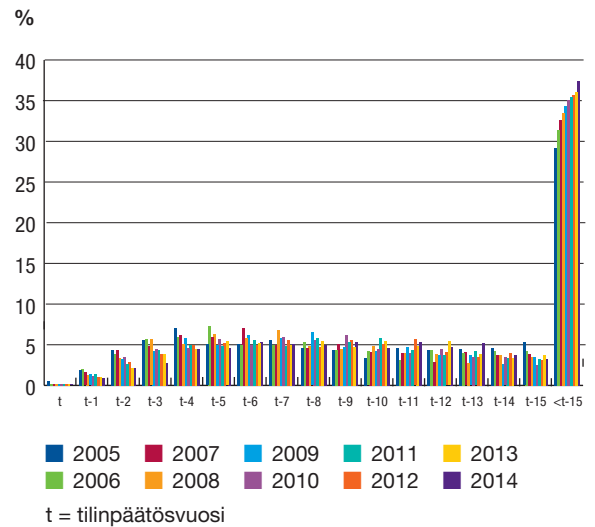
Vahvistettujen eläkkeiden, haittarafojen ja lisien sattumisvuodet ovat tyypillisesti erittäin vanhoja. Lähes 60 prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat yli 10 vuotta vanhoja.

Korvausvastuusta noin 14 prosenttia muodostui kesken-eräisistä eläkkeistä, haittarafoista ja lisistä. Kesken-eräisten eläkkeiden, haittarafojen ja lisien sattumisvuodet painotuvat selvästi tuoreempiin vuosiin. 64 prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja. Varauksista kuitenkin noin 3 prosenttia liittyy yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin, mikä osoittaa varauksen hidasta selviämistä.

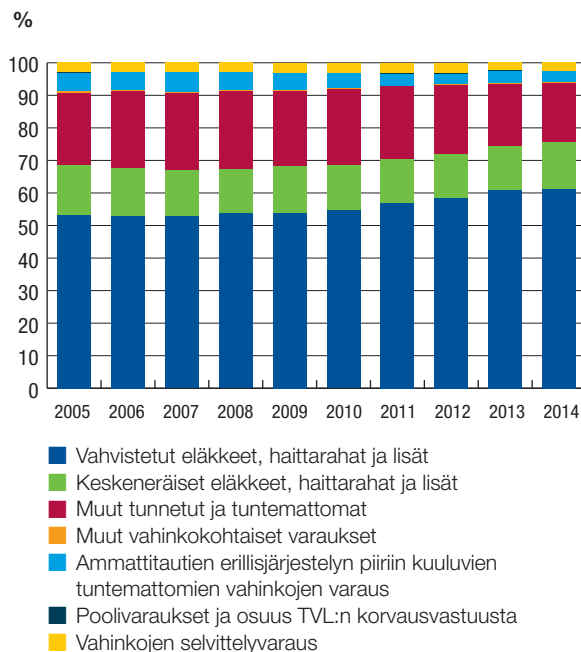
Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen varaus muodostuu pääosin ns. kollektiivivarauksesta. Varauksessa otetaan huomioon tyypillisesti sekä tunnetut että tuntemattomat ohimenevät korvaukset ja tuntemattomat pysyvät korvaukset. Tämä varaus vastaa noin 20 prosenttia koko korvausvastuusta.

Ohimenevät korvaukset selviävät pysyviä korvauksia nopeammin. Hetkenä, jolloin tuntematon pysyvä korvaus tulee tunnetuksi, varaus tavallisesti siirtyy kesken-eräisiin eläke,

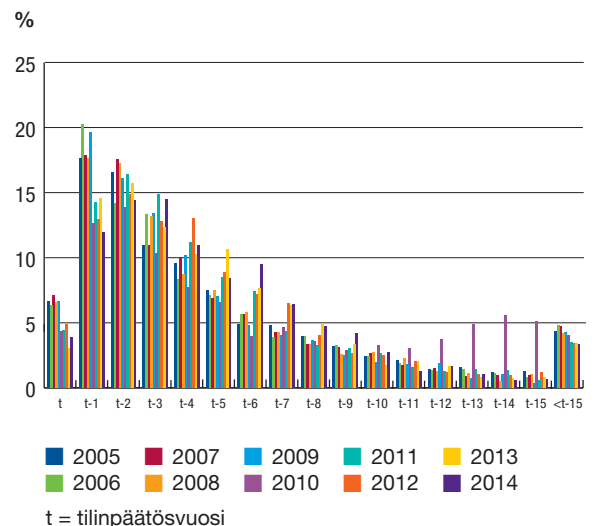
Kuvio 12. Vahvistettujen eläkkeiden, haittarafojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

Kuvio 11. Varsinaisen bruttokorvausvastuun jakauma (VJ031)

Kuvio 13. Kesken-eräisten eläkkeiden, haittarafojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma (VJ032a)

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

7 (12)

haittaraaha tai erilaisten lisien varauksiin. Tämän takia varaus muille tunnetuille ja tuntemattomille vahingoille painottuu erittäin voimakkaasti tuoreimpiin sattumisvuosiin.

Luokkien 1–3 yhteenlaskettu korvausvastuu muodostaa noin 94 prosenttia koko korvausvastuusta. Yhteenlasketusta bruttokorvausvastuun sattumisvuosijakaumasta noin 37 prosenttia varauksista liittyi korkeintaan viisi vuotta vanhoihin sattumisvuosiin. Yli 10 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin liittyi 42 prosenttia vastuista. Varaukset yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin suhteessa muihin sattumisvuosiin ovat kahden viimeisen vuoden aikana kasvaneet 1,1 prosenttiyksikköä.

Vahinkokorvausvastuun selviämisyajakauma

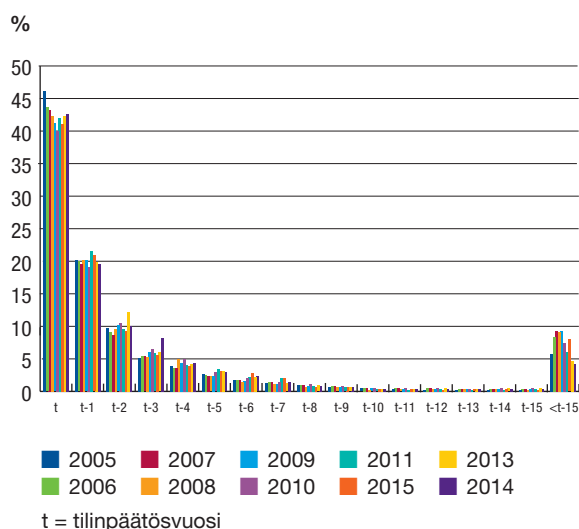
Kuvioissa 16–18 esitetään vahinkokorvausvastuun selviämisyajakauma, eli arvio tilivuoteen (t) mennessä sattuneista vahingoista aiheutuvista (diskontatuista) kassavirroista tilivuotta seuraavien vuosien aikana. Kuviot perustuvat tilivuonna tehtyyn alkuperäiseen arvioon vahinkojen selviämisestä. Erät

esitetään suhteessa tilivuoden korvausvastuuseen, joten kunkin vuoden korvausosuudet summautuvat 100 prosenttiin.

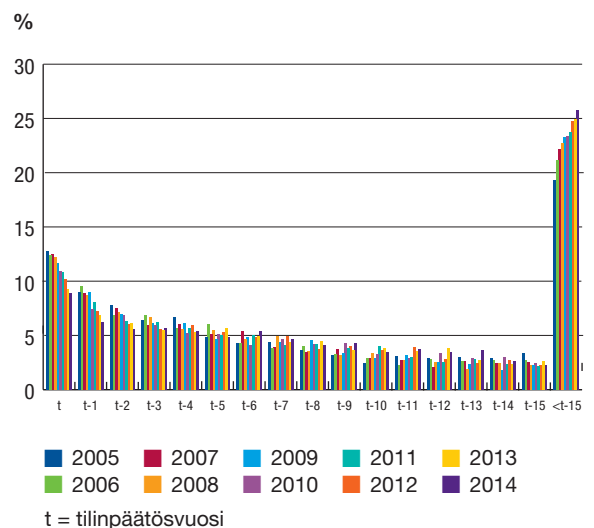
Bruttokorvausvastuun ohimenevien korvausten arvioitu selviämisyajakauma (purkautuminen) painottuu selvästi tuoreimpiin sattumisvuosiin. Noin 80 prosenttia vastuusta arvioidaan tulevan maksetuksi kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Vahinkojen pääasiallisesta nopeasta selviämisestä huolimatta noin 0,7 prosenttia vastuusta arvioidaan maksettavan vasta 10 vuoden jälkeen.

Bruttokorvausvastuun pysyvien korvausten osalta selviämisyajakauma on luonnollisestikin hyvin erinäköinen. Kuviossa 17 esitetään pelkästään keskeneräisten pysyvien korvausten selviäminen. Edelleen, tilivuoden jälkeen vahvistettavia eläkkeitä, haittaraajoja ja lisiä käsitellään jakaumassa kertakorvauksina siten, että ne otetaan huomioon vahvistamishetkellä pääomaarvostaan. Tämän jälkeen niiden ryhmittely muuttuu vahvistetuiksi pysyviksi korvauksiksi, ja ne poistuvat kuvioista. Vahvistetuista eläkkeistä, haittaraajoista ja lisistä

Kuvio 14. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien⁵ vahinkojen varausten sattumisvuosittainen jakauma (VJ032b)

Kuvio 15. Yhteenlaskettu sattumisvuosittainen jakauma

5 Lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausta.

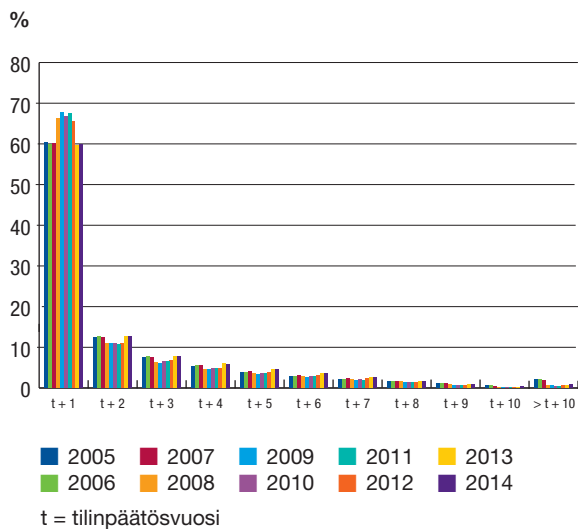
Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

8 (12)

maksettavia korvauksia ei siten oteta huomioon selviämiskaudessa. Kun keskeneräinen pysyvä vastuu vahvistetaan, vakuutusyhtiön vastuusta poistuu myös merkittävä määrä epävarmuutta.

Kuvio 16. Bruttovastuuvelan ohimenevien korvausten arvioitu selviämiskausi (VJ033)

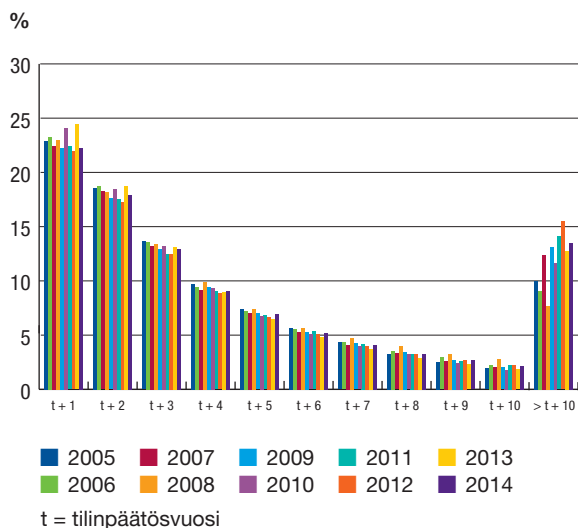
Selviämiskauden erilaisesta profiilista huolimatta myös keskeneräisten pysyvien korvausten kohdalla arvioitu selviämiskausi painottuu tuorempiin sattumisvuosiin. Kolmen ensimmäisen vuoden aikana vastuusta arvioidaan maksettavan noin 53 prosenttia. Noin 14 prosenttia vastuusta arvioidaan kuitenkin maksettavaksi vasta 10 vuoden jälkeen.

Koska keskeneräisten pysyvien korvausten korvausvastuu on huomattavan suuri (noin kuusinkertainen) verrattuna ohimenevien korvausten vastuuseen, näiden yhteenlaskettu selviämiskausi muistuttaa keskeneräisten pysyvien korvausten jakaumaa. Kokonaisarviona noin 57 prosenttia korvausvastuusta arvioidaan selviävän kolmen vuoden sisällä ja 72 prosenttia viiden vuoden sisällä. Noin 12 prosenttia vastuuvasta arvioidaan selviävän vasta 10 vuoden jälkeen.

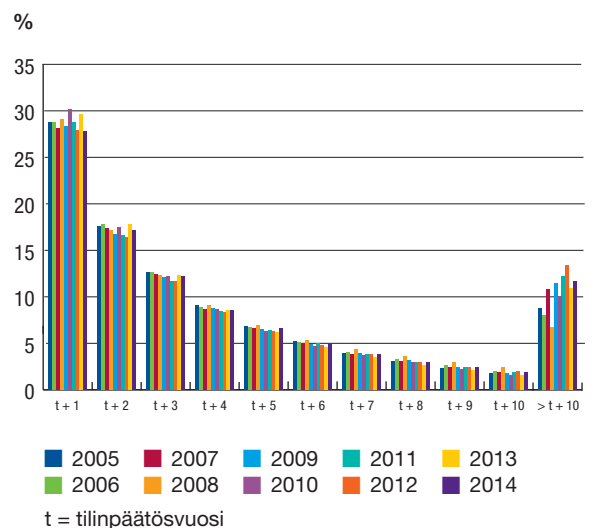
Korvausvastuun riittävyys

Seuraavassa taulukossa arvioidaan sitä, miten hyvin kunakin vahinkovuonna tehty varaus vahinkokorvausvastuuseen on riittänyt näistä vahingoista aiheutuvien vahinkokorvausten maksamiseen. Taulukossa verrataan alkuperäistä arviota vahinkovuoden jäljellä olevasta korvausvelvollisuudesta (eli vahinkovuonna sattuneista vahingoista varattua vahinkokorvausvastuun määrää vahinkovuonna tehdyn tilinpäätöksen mukaisesti) vahinkoa seuraavina vuosina tarkentuneeseen

Kuvio 17. Bruttovastuuvelan keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämiskausi vahvistamishetken (VJ033)

Kuvio 18. Bruttovastuuvelan ohimenevien ja keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämiskausi

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

9 (12)

Taulukko 3. Bruttovahinkokorvausvastuun riittävyysseuranta (VJ02c)

Kantavuosi	Riittävyysprosentti*									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2004	100,0 %	106,0 %	96,8 %	95,5 %	95,2 %	89,4 %	91,3 %	91,9 %	88,5 %	88,4 %
2005	–	100,0 %	95,5 %	87,9 %	84,3 %	80,5 %	79,7 %	79,9 %	76,7 %	75,7 %
2006	–	–	100,0 %	97,1 %	90,5 %	87,5 %	85,6 %	85,0 %	83,5 %	82,3 %
2007	–	–	–	100,0 %	101,6 %	93,7 %	89,6 %	89,8 %	89,8 %	89,3 %
2008	–	–	–	–	100,0 %	89,6 %	80,4 %	78,1 %	76,8 %	74,5 %
2009	–	–	–	–	–	100,0 %	106,7 %	95,4 %	93,2 %	94,9 %
2010	–	–	–	–	–	–	100,0 %	96,1 %	93,1 %	92,0 %
2011	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %	96,8 %	89,0 %
2012	–	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %	96,1 %
2013	–	–	–	–	–	–	–	–	–	100,0 %

* Aloittavan varauksen riittävyysprosentti on 100

Taulukko 4. Sovellettu laskuperustekorko

	2010	2011	2012	2013	2014
Korkein	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Mediaani	3,50 %	3,08 %	3,00 %	2,80 %	2,50 %
Keskiarvo	3,05 %	2,94 %	2,64 %	2,29 %	2,27 %
Alin	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Asetuksella säädetty enimmäiskorko	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %

arvioon näistä korvauksista. Tarkentunut arvio muodostuu arviohetkeen mennessä maksetuista korvauksista ja arviohetkellä tehdystä varauksesta tulevaisuudessa maksettavia korvauksia varten. Laskelmassa eliminoidaan diskonttauksen purkautumisesta ja diskonttokoron muutoksesta aiheutuva ero korvauksissa.

Taulukossa esitetyt luvut saadaan suhteuttamalla kunakin vuonna tarkentunut arvio vahinkovuoden alkuperäiseen arvioon. (Vahinkovuonna suhdeluku on aina 100 prosenttia.) Sataa prosenttia suurempi suhdeluku tarkoittaa sitä, että alkuperäinen arvio korvausvastuusta ei ole osoittautunut riittäväksi.

Vahinkokorvausvastuun riittävyttä tarkastellaan tuoreimman (eli vuonna 2014 tehdyn) arvion perusteella. Taulukosta nähdään, että korvausvastuu on osoittautunut arvioissa riittäväksi.

Vastuuvelan diskonttaus

Varsinaisesta bruttokorvausvastuusta noin 89 prosenttia oli diskontattua vastuuvelkaa. Diskontattu vastuuvelka muodostuu pelkästään eläkemuoitoisista vastuista. Keskimääräinen diskonttokorko laski jälleen edellisvuodesta ja oli 2,27 (2,29) prosenttia. Sovellettu laskuperustekorko vaihteli huomattavasti yhtiöstä riippuen. Taulukossa 4 esitetään yhteenvetotietoa yhtiöiden soveltamista diskonttokoroista. Taulukkoon on myös lisätty tieto asetuksella säädetystä⁶ enimmäiskorosta.

6 Sosiaali ja terveysministeriön asetus henki ja vahinkovakuutusyhtiön vastuuvelan laskennassa käytettävästä enimmäiskorosta (610/2008).

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

10 (12)

Ammattitaudit

Silloin kun on kyse ammattitaudista, tapaturman sattumishetkeä vastaa se ajankohta, jona ammattitauti on ilmennyt. Jollei erityisistä syistä muuta johdu, ammattitaudin ilmene-mishetkenä pidetään sitä ajankohtaa, jona sairastunut henkilö ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi silloin tai myöhemmin ammattitaudiksi todetun sairauden vuoksi.

Jollei sairastunut henkilö enää ammattitaudin ilmetessä ole siinä työssä, josta tauti on voinut aiheutua, korvausvelvollisuus määräytyy sen mukaan, minkä työsuhteen perusteella suoritettu työ on viimeksi voinut aiheuttaa taudin (viimeinen mahdollinen altistumisvuosi). Jos korvausvelvollisuuden määräävä altisteinen työsuhte on päätynyt ennen ilmene-mishetkeä, ammattitauti kuuluu ns. erillisjärjestelyn piiriin.

Ammattitaukeista maksettiin vuonna 2014 korvauksia 60,8 miljoonaa euroa, mikä vastasi 14 prosenttia maksetuista bruttovahinkokorvauksista. Erillisjärjestelyn osuus tästä oli 18,7 miljoonaa euroa eli 31 prosenttia.

Taulukossa 5 esitetään vuoden 2014 loppuun mennessä tietoon tulleiden ammattitautitapausten lukumäärä ilmene-misvuosilta 2005–2014 sekä niistä maksetut korvaukset ja tehdyt varaukset. Taulukossa esitetään myös erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien ammattitautien osuudet näistä.

Ammattitautitapauksissa raportointiviive on usein merkit-tävä. Taulukosta 6 nähdään, miten vuonna 2014 ilmoitetut ammattitaudit kohdistuvat ilmenemisvuosille. Lukumäärät esitetään erikseen erillispiiriin kuuluvista ja muista ammatti-taukeista. Taulukosta havaitaan, että erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien ammattitautien osuus ilmoitetuista ammattitau-titapauksista on merkittävä, mutta että ne tulevat tietoon hitaammin kuin muut ammattitaudit.

Ammattitautien ilmoittamiseen liittyvä raportointiviive vai-keuttaa huomattavasti niistä aiheutuvien korvausmäärien arviointia. Tämä koskee erityisesti erillisjärjestelyn piiriin lukeutuvia ammattitaukeja. Ammattitautien ja erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen aiheuttama epävarmuus vastuu-velassa vaihtelee kuitenkin huomattavasti eri vakuutusyhtiöi-den välillä vakuutuskannan luonteesta riippuen.

Kuvioissa 19 ja 20 esitetään ammattitautien ilmenemisvu-oikohtainen lukumäärän sekä maksettujen ja vahinkokohtai-sesti varattujen korvausten kumulatiivinen kehitys. Kuvioista voidaan nähdä, että vaikka suurin osa ammattitaukeista tulee tietoon ilmenemisvuonna ja sitä seuraavana vuonna, niin ammattitaukeja todetaan myös pidemmän ajan kuluttua altistumisesta. Korvausmäärillä mitattuna merkittävimpiä ovat ilmenemisvuotta seuraavat kolme vuotta.

Taulukko 5. Tunnetut ammattitaudit (milj. euroa) ja erillisjärjestelyn osuus niistä prosentteina (VJ041a ja VJ041b)

Ilmenemisvuosi	Maksetut bruttovahinko-korvaukset		Vahinkokohtaiset bruttovaraukset		Yhteensä		Vahinkojen lukumäärä	
2005	37,1	37,5 %	25,8	41,0 %	62,9	38,9 %	4 160	13,5 %
2006	31,8	36,2 %	26,7	38,7 %	58,4	37,4 %	3 664	13,6 %
2007	29,3	39,9 %	26,0	40,8 %	55,3	40,3 %	3 639	14,6 %
2008	25,8	37,7 %	25,0	37,9 %	50,8	37,8 %	3 296	15,6 %
2009	19,4	42,8 %	19,2	45,6 %	38,6	44,2 %	2 643	17,1 %
2010	21,3	40,9 %	24,7	45,8 %	46,0	43,6 %	2 531	14,4 %
2011	16,3	37,6 %	20,2	47,5 %	36,5	43,1 %	2 426	13,1 %
2012	12,1	45,6 %	18,2	59,6 %	30,2	54,0 %	2 252	12,0 %
2013	8,3	43,0 %	18,1	57,0 %	26,4	52,6 %	2 123	11,1 %
2014	1,4	25,5 %	0,9	77,3 %	2,4	46,0 %	1 164	12,3 %

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

11 (12)

Kuviossa 21 esitetään vielä ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen lukumäärät altistumisvuosikymmenittäin ja ilmenemisvuosittain. Kuviossa ovat mukana sellaiset ammattitaudit, joista on maksettu korvauksia tai

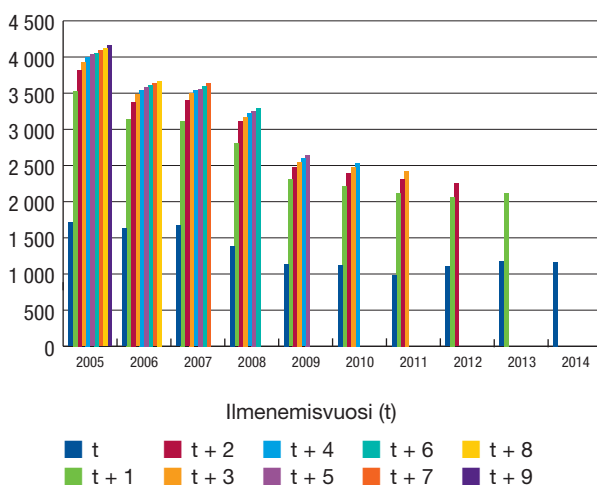
tehty varauksia vuonna 2014. Kuvioista nähdään, että erillisjärjestelyä koskevia ammattitautiilmoituksia on tehty erityisen runsaasti 1980-luvulla tapahtuneista altistuksista.

Taulukko 6. Vuonna 2014 ilmoitetut ammattitaudit ilmenemisvuosittain (lkm)

Ilmenemisvuosi	Ammattitaudit ilman erillisjärjestelyn piiriin kuuluvia	Jakauma	Erillisjärjestelyn piiriin kuuluvat ammattitaudit	Jakauma	Ammattitaudit yhteensä
< 2005	-267	-14 %	47	8 %	-220
2005	28	1 %	15	3 %	43
2006	14	1 %	16	3 %	30
2007	24	1 %	20	4 %	44
2008	20	1 %	19	3 %	39
2009	33	2 %	15	3 %	48
2010	36	2 %	19	3 %	55
2011	71	4 %	38	7 %	109
2012	116	6 %	71	13 %	187
2013	790	42 %	162	29 %	952
2014	1021	54 %	143	25 %	1164
Yhteensä	1 886		565		2 451

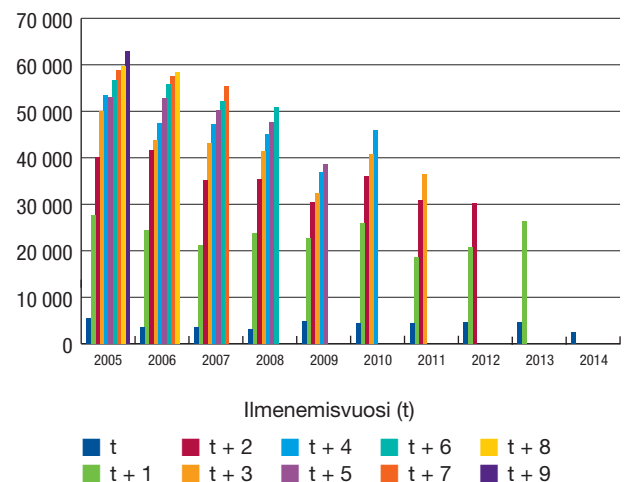
Kuvio 19. Ammattitautien lukumäärän kumulatiivinen kehitys (VJ041a ja VJ041b)

Lukumäärä

Kuvio 20. Ammattitautien maksettujen ja vahinkokohtaisesti varattujen korvausten kumulatiivinen kehitys (VJ041a ja VJ041b)

Tuhatta euroa

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, tilastot

4.2.2016

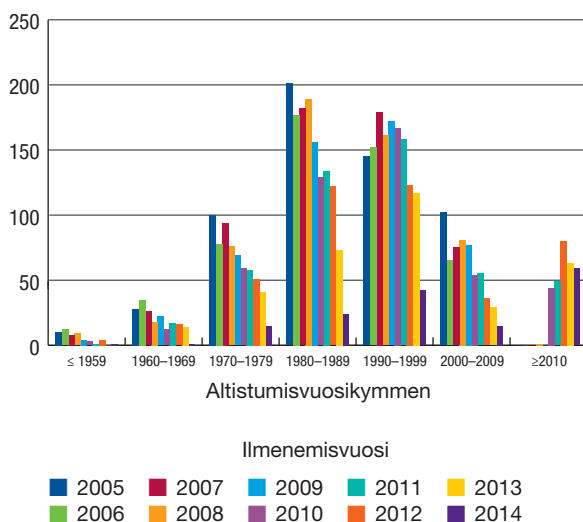
12 (12)

Vakuutusyhtiö varautuu vastuuvellassaan etukäteen työtapa-
turmista ja ammattitaupeista tulevaisuudessa maksettaviin
korvauksiin. Työtapa-
turmien ja tavanomaisten ammattitau-
tien riskit voidaan yleensä arvioida kokemukseräisen tiedon
perusteella. Sen sijaan riskin suuruuden arvioiminen on
haasteellista sellaisten ammattitautien kohdalla, joissa taudin
aiheuttaneesta altistuksesta taudin puhkeamiseen kuluu
pitkä aika (latenssiaika). Esimerkiksi asbestin ja kemiallisten
tekijöiden työssä aiheuttaman syövän latenssiaika voi olla
jopa 15–30 vuotta. Erityisen vaikeaa vastuuvellan arviointi
on sellaisten työelämässä mahdollisesti esiintyvien altistei-
den aiheuttamissa ammattitaupeissa, joiden osalta syy-
seuraussuhdetta ei tällä hetkellä vielä edes tunneta.

Pitkän latenssiajan ammattitautien korvauksiin liittyvän epä-
varmuuden vuoksi näihin liittyvät korvaukset on vuodesta
2008 lähtien kustannettu vuosittain jakojärjestelmällä. Pitkän
latenssiajan ammattitaupeihin liittyvää tulevaa korvausvel-
voitetta ei näin ollen enää varata vakuutusyhtiön vastuu-
velkaan. Tämä koskee ammattitaupeja, joissa altistuksesta,
joka on voinut viimeksi aiheuttaa ammattitaudin, on taudin
ilmetessä kulunut vähintään viisi vuotta, mutta ei kuitenkaan
näistä ammattitaupeista johtuvia korvaustenhoitokuluja.

**Kuvio 21. Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin
kuuluvien vahinkojen kumulatiivinen
ilmenemisvuosittainen kehitys (VJ042a)**

Vahinkojen lukumäärä

Muutos koskee vain sellaisia ammattitaupeja, joissa altistus-
ta, joka on viimeksi voinut aiheuttaa ammattitaudin, on ollut
1.1.2008 tai sen jälkeen. Tämä tulee ajan mittaan huomatta-
vasti vähentämään ammattitaupeihin varautumiseen liittyvää
epävarmuutta. Vuodesta 2012 alkaen myös kulut, jotka on
korvattu tällaista ammattitautia epäiltäessä, kustannetaan
jakojärjestelmän avulla.

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuu-
tusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- Folksam Vahinkovakuutus Oy (Folksam)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola)
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus),
31.12.2012 asti
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Pohjola Vakuutus Oy (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola),
31.12.2012 asti
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

Sekä Eta-sivuliike:

- Tryg, Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike,
2008–30.4.2013

